

Är rödsvingel ett alternativ på våra golfgreener?

Rödsvingelns historia

Golfen uppstod som bekant på det strandnära dynlandskapet (s. k. links) i Skottland för många hundra år sedan. Den sandiga jorden och den naturliga gräsblandning som växte där med rödsvingel som den dominerande arten passade bra för de jämna ytor som krävs för att kunna putta en boll in ett litet hål. Sporten har utvecklats mycket sedan dess och inte minst har andra gräsarter börjat dominera främst som greengräs. Arter som krypven och vitgröe har gett oss fantastiskt jämna och fina puttytor men också ett skötselbehov baserat på mycket gödsel, vatten och växtskyddsmedel. Allt eftersom miljöfrågan har blivit en viktigare fråga och lagstiftning begränsat användandet av kemikalier har fler och fler i branschen börjat snegla på att återinföra rödsvingel som bas på våra golfbanor. En annan anledning till detta är det tydligt ökande intressen att skapa linksbanor i Norden som alternativ till de vanligt förekommande krypensanläggningarna. Ett tredje skäl är den uppenbara ekonomiska vinst man kan göra då rödsvingel kräver betydligt mindre skötselinsatser i form av både förnödenheter och ex.vis klippfrekvens än de övriga gräsarterna.

Utveckling mot anläggningar med rödsvingelgreener startade i Danmark för 10-talet år sedan och med influenser därifrån började en del nya anläggningar men också renoveringar av äldre banor att dyka upp även i Sverige med rödsvingel som greengräs. En av svårigheterna när

man tar steget över till denna gräsart är den uppenbara kunskapsbrist som råder då i princip all forskning inom banskötsel i modern tid inriktats sig på skötsel av krypven och i viss mån vitgröe.

Rödsvingelgruppen

Med ovanstående som bakgrund tog SGF:s bankonsulenter initiativet att samla företrädare för de rödsvingelanläggningar vi har i landet för erfarenhetsutbyte förra året. I mitten av maj i år möttes för andra gången banskötare från 9 av de tioalet banor med rödsvingelgreener på Elisefarms fina anläggning i hjärtat av Skåne för att diskutera problem och glädjeämnen med denna typ av gräs.

De deltagande klubbarna var; Fjällbacka, Vallda, Hofgård, Smörum, Elisefarm, Sjöbo, PGA National, Westerby, Lidingö. Deltog på mötet gjorde också Kent Fridell, Alnarp och Carl Johan Lönnberg samt undertecknad från SGF. Anmält förhinder gjorde Visby, Kristianstad & Myra.

Övervägande delen av deltagarna på mötet har tidigare skött anläggningar med de andra grästyperna och för det första kan konstateras att samtliga ser rödsvingel som ett betydligt mindre resurskrävande gräs att sköta. Den stora skillnaden mellan de vanliga svenska golfbanorna och banor med rödsvingelgreener är att dessa skall vara torrare, hårdare och därmed mindre gröna. "Mycket handlar om att försöka låta bli att göra åtgärder såsom ex.vis gödning och bevattning" som någon i gruppen uttryckte sig. Nedan följer en sammanfattning av de skötselåtgärder som deltagarna redogjorde för under årets möte.

Gödsling

Här var det mycket intressant att konstatera vilken enorm skillnad som råder mellan de olika banorna. Det enda alla hade gemensamt är att gödselmängderna är betydligt lägre än normalt men en variation från 0.1 till ca 1,2 kg N/år förekom. Även sättet att lägga ut näringen på varierar. Flera använder veckovisa sprutgivor i mycket små mängder medan andra bara gödslar en gång om året. Det kan vara intressant att här beskriva gödselplanen från den som har absolut längst erfarenhet av alla i Norden nämligen Per Rasmussen på Smörums golfanläggning utanför Köpenhamn som nu under 12 års tid presenterat fantastiskt fina greener med ren rödsvingel;

- I Mittan av maj läggs på 3 kg 13-15 det vill säga 0.39 kg N
- Övrig tillförsel av N ca 0,2 kg totalt i form av kompostdress en gång i månaden april-sep
- Järnsulfat 15kg/ha mars, april, sep, nov, dec
- Utöver detta tillföres Kalium, magnesium och mangan efter analys på senhösten och ev. tidig vår.

Idén med att lägga mycket kväve tidigt i maj är att få igång bra tillväxt, även då med tanke på hjälpsådden. En viss del vitgröe stimuleras också men mitt i sommaren stressas gräset med lite gödning och vatten vilket får till följd att vitgröen ger med sig och försvinner.

En annan bana som sticker ut från de andra är Westerby (Linköping) som enbart gödslar 0,1Kg N per år med minigivor var

3:e till 6:e vecka oftast efter regn.

Greenerna hålls extremt magra och glesa och så här långt (3 säsonger) är det mycket svårt att finna något annat än rödsvingel på dessa.

Hur många kan skryta med detta djup på rotsystemet.

En vanlig syn på rödsvingelgreener

Bevattning

Gemensamt för alla är att man håller bevattningen på ett minimum. Ofta blir det en del bevattning vid behov i april- maj för att få igång tillväxten. Man torkar annars ut så länge man bara vågar. Indikatorer på när det är dags att vattna är torrfläckar, fotspår som blir kvar men framför allt att titta i hålkoppsprofilen. Vid bevattning fyller man upp och sedan har en del börjat praktisera s.k. underskottsbevattning. Ex.vis Vallda (Kungsbacka) har som mål att vattna 1/3 av avdunstningen ända tills nästa regn. Flera använder också handvattning för att undvika övervattning. Smörum vattnar total 10000 kubikmeter/år på 54 greener och tees. Under fältvandringen på Elisefarm togs profilprover och rotdjupet

var mer än 20 cm vilket är vanligt på rödsvingelgreener. Detta gör att gräset kan hämta vatten på stort djup och därmed klara sig längre tid utan bevattning.

Klippning

Då alla strävar efter att hålla torra och magra ytor blir också tillväxten lägre. De flesta klipper 2-4 gg/vecka och vältrar lika ofta. Klipphöjden ligger runt 5 mm och aldrig under 4. Många singelklipper då detta är skonsammare än trippelklippning. Ett vanligt mått vid lagom tillväxt är fulla korgar efter 18 hål. Mitt i sommaren får man knappt något klipp alls vilket gör det svårt att se vart man har k

Luftning, vertikalskärning, hjälpsådd, dressning

Djupluftning görs i tämligen ringa omfattning. De äldsta banorna bara någon gång var 3:e till 4:e år. Några andra kör 2-3 gånger om året. Med ett bra rotsystem ser behovet inte så stort ut. Ytluftningen är mer frekvent hos en del medan andra rör ytan så lite som möjligt. En vanlig kombination är ytluftning med piggar och hjälpsådd med påföljande dressning. Ingen använder luftare som ger ränder utan enbart hål. Ränderna tar alldeles för lång tid att få bort och stör därmed spelet. Vertikalskärning hålls på de flesta banor till ett minimum eller inte alls. Borstning är vanligt förekommande som ersättning. Över huvudtaget ser de flesta inte behovet av att glesa ut gräset eller störa ytan som särskilt stort. Några hjälpsår inte

alls men de flesta hjälpsår främst på sensommar/tidig höst. Totalt dressar de flesta bara ungefär hälften så mycket som på andra banor då man även här inte tycker behovet är så stort. De nya banorna dressar mer för att få bättre jämnhet. Bara Smörum kompostdressar.

Vitgröeinvandring

Den fråga som oftast kommer upp när det gäller rödsvingelgreener är huruvida det går att hålla vitgröe stången. Vid en rundfrågning tyckte bara någon att vitgröen var något större problem utan man höll invandringen på en mycket låg nivå. Hela miljön med torra, hårda och näringsfattiga ytor missgynnar vitgröen så pass att den har mycket svårt att anpassa sig. Det förekommer hos alla men i väldigt liten omfattning. Ofta försöker man medvetet torka ut och stressa greenerna under sommaren och det klarar helt enkelt inte vitgröen av. På Elisefarm hade man nu testat att punktbekämpa vitgröen med ättiksyra. Denna behandling visade sig nu som ljusa fläckar på green och vi avvaktar med intresse resultatet.

En annan intressant fråga är om det går att bli av med vitgröe och konvertera tillbaka till rödsvingel? Smörum är ett bra exempel på just detta: När Per Rasmussen började på banan i slutet av 90-talet var andelen vitgröe stor i greenerna som 4-6 år tidigare var sådda med rödsvingel – rövden. Han lyckades på ett antal år gå från vitgröedominerade till rödsvingel genom idogt arbete och en stenhård tro på att han gjorde rätt. Hofgård gör nu detsamma med de gamla greenen man inte byggt om för att om några år ha

rödsvingelgreener överallt. En grundförutsättning är att man har rätt uppbyggda och därmed torra greenytor.

Mossa, svamp och andra skadegörare

Mossa kan vara vanligt förekommande på de glesa och magra ytor som oftast rödsvingel ger upphov till. Man plockar den för hand, pickar i fläckarna och gödslar eller försöker styra spelet så att mycket tramp = mekaniskt slitage uppstår där mossan förekommer. Erfarenheter med kraftiga och upprepade doser med järnsulfat verkar ha effekt. Andra preparat av olika slag har provats utan någon direkt framgång. Svamp förekommer på rödsvingel men ger oftast väldigt små skador som snabbt försvinner med hjälp av tillväxten hos gräset. Häxringar ger markanta och tydliga färgskiftningar som stör men ger inte heller det något större inverkan på spelet. Rödtrådsjuka förekommer och justeras lätt vid behov

Kim Sintorn

Bankonsulent SGF

med lite extra gödsel. I övrigt upplevs torrfläckar som ett problem, främst visuellt och flera kör vätemedel efter program rekommenderade av fabrikanter.

Det finns givetvis många mer detaljer i skötselprogrammen hos de deltagande klubbarna som inte ryms här men samtliga närvarande är naturligtvis villiga att dela med sin av sin kunskap. Går du i funderingar om att rödsvingel på green är rätt för just dig så hör gärna av dig till undertecknad eller direkt till de deltagande bancheferna så hjälper vi dig med dina frågor så gott vi kan.

Slutligen, är då rödsvingel är ett alternativ på golfgreener? Av vad som beskrivs i denna artikel är svaret givetvis ett rungande ja.

Bild att komplettera texten med utöver dina lagbilder

*Hur många kan skryta med detta djup på rotsystemet.
En vanlig syn på rödsvingelgreener*